

Erik Gutiérrez-Aranda
Erik.gutierrez.aranda@energigas.se

Dnr: M2017/00026/Ee

Miljö-och energidepartementet
Energienheten

m.registrator@regeringskansliet.se
m.remisser-
energi@regeringskansliet.se
asa.persson@regeringskansliet.se

103 33 Stockholm

Stockholm den 19 april 2017

Remissvar gällande Energikommissionens betänkande Kraftsamling för framtidens energi (SOU 2017:02)

Energigas Sverige, som är branschorganisation för energigaserna i Sverige, tackar för inbjudan att bidra med synpunkter på Energikommissionens betänkande Kraftsamling för framtidens energi (SOU 2017:02). Vi hoppas att Regeringen för en aktiv dialog med branschen under hela förhandlingsprocessen och Energigas Sverige är beredd att bidra konstruktivt i en sådan dialog.

Energikommissionens betänkande är ett första steg mot långsiktiga spelregler för den svenska energisektorn, vilket är positivt. Energigas Sverige anser dock att gasen borde funnits med som ett tydligare alternativ i Energikommissionens slutbetänkande eftersom gas är en flexibel lösning för framtidens energiomställning.

Den svenska gaskraften har stor potential att bidra till viktiga systemtjänster som det framtida energisystemet så väl behöver. Det kan röra sig om planerbar och förnybar elproduktion, möjlighet att lagra el-överskott som gas via *Power-to-gas* och ökad inhemsk storskalig energiproduktion.

Gaskraft som energiform levererar på samtliga parametrar som Energikommissionen vill att den svenska energipolitiken ska grundas på; ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Energigas Sverige har därför författat sitt remissvar utifrån dessa tre parametrar.

Sammanfattning av våra huvudsakliga synpunkter

Ekologisk hållbarhet

- Politiken måste signalera till marknaden att gas kommer vara ett av de framtida energislagen, och skapa styrmedel och regelverk som möjliggör en sådan utveckling.
- Energigas Sverige menar att det, inom ramen för en nationell biogasstrategi, finns potential för användning om totalt 15 TWh biogas, varav 3 TWh biogasanvändning i industrisektorn till år 2030.
- Energikommissionens förslag om nettonollutsläpp av växthusgaser till atmosfären år 2045 bör inte vara ett hinder för en utveckling av den svenska gasmarknaden.
- Gasinfrastrukturen är lika flexibel som elnätets förmåga att effektivt och säkert transportera såväl konventionell som förnybar energi. Gasnäten, och i kombination med förnybar elproduktion, är också möjliga energilager som bör utredas närmare.
- Gaskraften erbjuder stora klimatfördelar jämfört med andra fossila bränslen för svensk industri och transportsektor. Exempelvis möjliggör naturgasen en ökad inblandning av biogas.

- Gaskraften har även mycket låga utsläpp av svavel, kväveoxider, tungmetaller och partiklar till luften och bidrar därmed till samhällsnyttor som bättre luftkvalitet.

Konkurrenskraft

- Energigas Sverige anser att de höga energieffektiviseringsmålen innebär stora utmaningar för svenska industriföretag, som riskerar att flytta till länder med lägre kostnadskrav och därmed öka risken för ineffektiv energianvändning globalt.
- Om sektorsvisa energieffektiviseringsmål ska tas fram och ett nytt PFE-program lanseras måste de formuleras på ett sådant sätt att det inte riskerar eller skadar industrins fortsatta konkurrenskraft.
- Energigas Sverige tillstyrker Energikommisionens förslag om en genomförandegrupp som kontinuerligt ska följa upp ramöverenskommelsen. Som en del av uppföljningen bör genomförandegruppen ha en aktiv och kontinuerlig dialog med energibranschen i syfte att skapa långsiktiga spelregler som stärker den svenska industrins konkurrenskraft.

Försörjningstrygghet

- Gasen behövs som komplement och planerbar kraft i energimixen, och som garant för försörjningstrygghet av energi för svensk industri. Nuvarande politisk styrning premierar energi, men industrin behöver även effekt. Gaskraft är, i det avseendet, ett flexibelt alternativ som bör premieras.
- Gaskraft kan fylla en funktion i ett system med hög volatilitet. Detta borde Energikommisionen ha tagit med som en av lösningarna på effektproblematiken.
- Efterfrågeflexibilitet kommer troligtvis inte vara tillräcklig för att klara den framtida effektbristen. Därför måste man titta på andra möjligheter till flexibel produktion, Power to gas och kompletterande styrmedel för ökad flexibilitet.
- Svenska Kraftnät bör få ett långsiktigt uppdrag från regeringen att säkerställa fortsatt hög leveranssäkerhet i det framtida energisystemet.

Framtidens energiomställning kräver flexibilitet

Energigas Sverige konstaterar att Energikommisionens slutbetänkande i första hand adresserar elsystemets utmaningar. Vi menar att den pågående energiomställningen av det svenska kraftsystemet berör fler områden som transporter, industrier och värmeproduktion.

Energikommisionens förslag är ett första steg mot långsiktiga spelregler för den svenska energisektorn, vilket är positivt. Dock anser vi att gasen borde funnits med i Energikommisionens betänkande som en flexibel lösning för framtidens energiomställning.

Energikommisionen föreslår att Sverige ska ha en 100 procent förnybar elproduktion till år 2040. Även om målet inte innebär ett stoppdatum eller stängning av kärnkraft med politiska beslut, går vi mot en utveckling med en större andel förnybar och icke-planerbar elproduktion i energisystemet. För att möta den ökade variationen på produktionssidan kommer energisystemet som helhet att behöva bli mer flexibelt, och därmed också ett ökat behov för helt nya lösningar för att möta en eventuell effektbrist.

Här har gasen stor potential att bidra till detta och andra viktiga energisystemtjänster som det framtida energisystemet så väl behöver. Med samhällets höga krav på att el och värme finns i den omfattning man önskar när behovet finns, så kommer gasens egenskap av att kunna planera kraft och garantera effekt vara efterfrågad.

Den svenska gasen är också en möjliggörare i framtidens energisystem. Gasen bidrar med flera olika energisystemtjänster, som exempelvis planerbar och förnybar elproduktion, möjlighet att lagra el-överskott som gas via *Power-to-gas* och ökad inhemsk storskalig energiproduktion.

Ekologisk hållbarhet

För att samhället ska nå uppsatta klimatmål i framtiden måste alla energislag som kan bidra i omställningen användas. Exempelvis är naturgasen en nödvändighet för att öka produktion, distribution och användning av biogasen. Biogasen i sin tur är en viktig pusselbit på en förnybar energimarknad och för att möjliggöra tillväxten av en cirkulär ekonomi.

En ökad produktion av biogas kräver en nationell strategi och mål för biogasen. Politiken måste signalera till marknaden att gas kommer vara ett av de framtida energislagen, och skapa styrmedel och regelverk som möjliggör en sådan utveckling. Energigas Sverige menar att det, inom ramen för en nationell biogasstrategi, finns potential för användning om totalt 15 TWh biogas, varav 3 TWh biogasanvändning i industrisektorn till år 2030. Detta skulle kraftfullt bidra till målen inom flera prioriterade politikområden, exempelvis målet om en fossilfri transportsektor och ett Sverige som har en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning utan nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären senast 2045.

Energikommissionens förslag om nettonollutsläpp av växthusgaser till atmosfären år 2045 bör inte vara ett hinder för en utveckling av den svenska gasmarknaden. En fortsatt utveckling av gasmarknaden är avgörande för att realisera gasens potential inom olika användningsområden. Gasinfrastrukturen är lika flexibel som elnätets förmåga att effektivt och säkert transportera såväl konventionell som förnybar energi. Gasnäten, och i kombination med förnybar elproduktion, är också möjliga energilager vilket bör utredas närmare.

Redan idag bidrar olika gaser till att reducera koldioxidutsläppen i existerande applikationer. Exempel på detta är miljöteknikinvesteringar i anläggningar som Jordberga i Skåne och GoBiGas i Göteborg. Teknikutveckling är också nödvändigt för att utveckla nya möjligheter för olika gaser som exempelvis biogas och vätgas. SSAB, LKAB och Vattenfall har initierat ett gemensamt projekt för att utveckla teknik för renare stålproduktion med hjälp av vätgas från förnybara källor. Politiken måste skapa tydliga och effektiva styrmedel för att möjliggöra fler storskaliga miljöteknikinvesteringar.

Konkurrenskraft

Sverige är ett gles befolkat land med stora avstånd och kallt klimat. Vår ekonomiska tillväxt är beroende av exportindustrin. Frågan om en säker tillgång av el och annan energi som har låg inverkan på hälsa, miljö och klimat till internationellt konkurrenskraftiga villkor är därför av central betydelse för både industrins konkurrenskraft och välfärdens utveckling.

Gasen har en stor potential för Sveriges omställning fram till år 2045. En minskad import av olja och en ökad biogasproduktion stärker Sveriges konkurrenskraft samt leder till en ökad sysselsättning, nya industrigrenar och försörjningstrygghet. Klimatomställningen ger goda möjligheter till teknikutveckling och en ökad exportmarknad för Sverige.

Energikommissionen föreslår att Sverige ska år 2030 ha 50 procent effektivare energianvändning jämfört med 2005. Målet uttrycks i termer av tillförd energi i relation till bruttonationalprodukten (BNP). Energimyndigheten får också i uppdrag att tillsammans med olika branscher formulera sektorsstrategier för energieffektivisering. Energigas Sverige anser att energieffektiviseringsåtgärder generellt är bra. Energieffektiviseringsmålen och ambitionsnivån bör utformas med noggrannhet och i samverkan med svenska industriföretag. Detta för att undvika risken att industrier flyttar till länder med lägre kostnadskrav och därmed ökar risken för ineffektiv energianvändning globalt.

Som Energikommissionen mycket riktigt påpekar är EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS) en hörnsten i EU:s klimatpolitik och syftar till att minska utsläppen av växthusgaser på ett kostnadseffektivt sätt. Svenska industriföretag kompenseras dock inte för sina ökade

energikostnader, vilket andra EU-länder valt att göra. Om utsläppspriset ökar riskerar det att skapa allvarliga och negativa konsekvenser för svensk industris konkurrenskraft.

Förslaget att införa ett nytt energieffektiviseringsprogram för industrin, "PFE 2.0" ställer Energigas Sverige positiva till men undrar hur ett sådant program ska uppfylla kriterierna för EU:s statsstödsregler. Det tidigare PFE-programmet lades ned eftersom EU-kommissionen ansåg att den bröt mot gällande EU-regelverk.

Om sektorsvisa energieffektiviseringsmål ska tas fram och ett nytt PFE-program lanseras måste de formuleras på ett sådant sätt att det inte riskerar eller skadar industrins fortsatta konkurrenskraft. Regeringen bör vidare undersöka hur det nya programmet kan utvecklas i enlighet med gällande EU-regelverk.

Energigas Sverige tillstyrker Energikommissionens förslag om en genomförandegrupp som är sammansatt av representanter från de partier som slöt ramöverenskommelsen i juni 2016, och som kontinuerligt ska följa upp ramöverenskommelsen. Som en del av uppföljningen bör genomförandegruppen ha en aktiv och kontinuerlig dialog med energibranschen i syfte att skapa långsiktiga spelregler som stärker den svenska industris konkurrenskraft.

Försörjningstrygghet.

Energikommissionen föreslår att elcertifikatsystemet ska förlängas och utökas med 18 TWh nya elcertifikat till 2030. Energigas Sverige tar inte ställning kring en utökning av elcertifikatsystemet, men konstaterar att den pågående energiomställningen kommer att öka behovet av en alltmer planerbar elproduktion och att fortsatt höga leveranssäkerhetskrav ställs på energisystemet. Det illustreras av att den förnybara energin, i form av vindkraft, kommer att öka från dagens produktionskapacitet på 15 TWh till 70 TWh år 2050. Det motsvarar cirka en tredjedel av den framtida elproduktionen.¹

Produktionen från den förnybara elproduktionen är till stor del volatil och behöver kompletteras med annan produktion som kan tillgodose efterfrågan oavsett väder och vind. I dag är det framförallt kärnkraft och vattenkraft som står för denna baskraft. Ju mer förnybar elproduktion vi får, desto viktigare blir det att också hitta ny balanskraft som komplement. Detta gäller speciellt södra Sverige där bristen på elproduktion och överföringsmöjligheter blir tydligt.

Energikommissionen framhåller efterfrågefleksibilitet som en möjlig lösning på effektproblematiken. Energigas Sverige utesluter inte efterfrågefleksibilitet, men understrycker också att utan kompletterande styrmedel kommer inte effektbehov att premieras på elmarknaden. Därför måste man också titta på andra möjligheter som bidrar till flexibilitet i energisystemet. Exempelvis är gaskraft ett flexibelt alternativ till balanskraft som bör premieras för att lösa effektproblematiken. Gastekniker, såsom gasturbiner och gasmotorer, kan startas upp snabbt, nå hög effekt och har därmed stor potential att fungera som balanskraft och även som reservkraft, d.v.s. som en försäkring mot effektbrist. De klarar också industrins krav på leveranssäkert och understödjer en utbyggnad av den förnybara elproduktionen. Dessa slutsatser bekräftas också av SKGS – basindustrins energisamarbete – som konstaterar att gasturbiner framhålls som möjligt alternativ till ny baskraft.²

Det är också i dessa geografiska områden, där bristen på elproduktion och överföringsmöjligheter är som störst, som det befintliga gasnät- och anläggningar finns och kan användas för distribution av såväl naturgas som biogas. Nästan 40 procent av den biogas som uppgraderas i Sverige

¹ *Sveriges framtida elproduktion*, en delrapport från IVA-projektet Vägval EI, sid.14, (2016)

² *Ny baskraft till konkurrenskraftiga priser* - En rapport om huvudalternativen för ny produktionskapacitet av baskraft i det svenska elsystemet, SKGS, (2014)

injiceras på det befintliga gasnätet i sydvästra Sverige, vilket visar på gasens strategiska nytta i kraftsystemet.

Andra exempel på gasens förmåga till flexibla lösningar är att den, tillsammans med den förnybara energin, utgör en stark kombination kring möjligheterna för resurseffektivitet. Power to Gas är ett exempel på hur olika system - el, gas och värme - kan knytas ihop och möjliggör ett effektivt utnyttjande av alla tillgängliga energiresurser.

Regeringen har gett Svenska Kraftnät i uppdrag att förlänga effektreserven fram till 2025, vilket är positivt men det räcker inte. Svenska Kraftnät måste få ett långsiktigt uppdrag från regeringen att säkerställa fortsatt hög leveranssäkerhet i det framtida energisystemet. Det kan exempelvis röra sig om att utreda den långsiktiga leveranssäkerheten, sätt upp ett mål för den och skapa incitament som ger nödvändiga investeringar i planerbar kraft.

Med vänliga hälsningar,

Maria Malmkvist
Vd

Erik Gutiérrez-Aranda
Kommunikationsansvarig

